

Kvinnans rättigheter i islam

Frågan

Vilka rättigheter har kvinnan i islam? Och hur har de förändrats sedan islams gyllene era (från 800-talet till 1100-talet), om de har förändrats?

Svaret

Lov och pris tillkommer Gud, och frid och välsignelser över Guds sändebud. Och sedan:

För det första:

Islam har ärat kvinnan en stor ära. Den ärade henne som *moder* – det är obligatoriskt att visa henne godhet, lyda henne och visa henne välgärning. Hennes välbehag gjordes till Guds välbehag, och det berättades att paradiset finns vid hennes fötter – det vill säga att den närmaste vägen till paradiset går genom henne. Det förbjöds att vara olydnadsam mot henne och göra henne arg, till och med genom en enkel suck, hennes rätt gjordes större än faderns rätt, och omsorg om henne i ålderdom och svaghet betonades – allt detta i talrika texter från Koranen och Sunnan.

Bland dessa: Guds den Högstes ord: *"Vi har ålagt människan att visa sina föräldrar godhet"* (Sanddynerna 46:15), och: *"Din Herre har beslutat att ni inte ska dyrka annat än Honom, och att ni ska visa föräldrarna godhet. Om*

en av dem eller båda när hög ålder hos dig, säg inte 'uff' till dem och kör inte bort dem, utan tala till dem med vördnadsfulla ord. Sänk ödmjukhetens vinge mot dem av barmhärtighet och säg: Min Herre, förbarma Dig över dem som de uppfostrade mig som liten"
(Nattvandringen 17:23-24).

Ibn Maja (2781) återger från Muawiya ibn Jahima al-Sulami, må Gud vara nöjd med honom, att han kom till Profeten, frid vare med honom, och sade: "O Guds sändebud, jag ville delta i kampen med dig, söker Guds ansikte och det kommande livet." Han sade: "*Ve dig - lever din moder?*" Han sade: "Ja." Han sade: "*Återvänd och var god mot henne.*" Han upprepade detta tre gånger och tillade: "*Ve dig - håll dig vid hennes fötter, ty där är paradiset.*" (al-Nasa'i 3104 med lydelsen: "*Håll dig hos henne, ty paradiset är under hennes fötter.*")

Bukhari (5971) och Muslim (2548) återger från Abu Hurayra, må Gud vara nöjd med honom, att en man kom till Profeten, frid vare med honom, och sade: "O Guds sändebud, vem förtjänar mest mitt goda sällskap?" Han sade: "*Din moder.*" Han sade: "Sedan vem?" Han sade: "*Din moder.*" Han sade: "Sedan vem?" Han sade: "*Din moder.*" Han sade: "Sedan vem?" Han sade: "*Din fader.*"

Islam har gjort det till moderns rätt gentemot hennes son att han försörjer henne när hon behöver det, så länge han förmår. Därför har det under många sekler inte förekommit i islamska samhällen att en kvinna lämnas på äldreboende, drivs ut av sin son, att hennes söner vägrar försörja henne, eller att hon behöver arbeta för att äta och dricka medan de finns till.

Islam ärade kvinnan som *hustru* - den uppmanade männen att behandla henne väl, befallde god umgänge med henne, berättade att hennes rättigheter mot mannen är som hans mot henne - med undantag för att han har en grad övertag på grund av hans ansvar för försörjning och familjens angelägenheter. Den förklarade att den bäste av muslimerna är den som behandlar sin hustru bäst, och förbjöd att ta hennes egendom utan hennes samtycke. Bland detta: Guds ord: "*Umgås med dem på ett hederligt sätt*" (Kvinnorna 4:19), och: "*De har rättigheter gentemot er som ni har gentemot dem på ett hederligt sätt, men männen har ett steg över dem*" (Kon 2:228).

Och Profetens, frid vare med honom, ord: "*Behandla kvinnorna väl*" (Bukhari 3331, Muslim 1468).

Och: *"Den bäste av er är den bäste mot sin familj, och jag är den bäste av er mot min familj"* (at-Tirmidhi 3895, Ibn Maja 1977, godkänd av al-Albani).

Islam ärade henne som *dotter* – den uppmuntrade till hennes uppfostran och utbildning och lade stor belöning i att uppfostra döttrar. Bland detta: Profetens, frid vare med honom, ord: *"Den som försörjer två flickor tills de uppnår mogen ålder – han och jag kommer på Domedagen så"* – och han knöt ihop sina fingrar. (Muslim 2631)

Ibn Maja (3669) återger från Uqba ibn Amir, må Gud vara nöjd med honom, att Profeten, frid vare med honom, sade: *"Den som har tre döttrar och är tålmodig med dem, föder dem, vattnar dem och klär dem av sin rikedom – de ska vara ett skydd för honom mot elden på Domedagen."*

Islam ärade henne som *syster, faster och moster* – det befallde att upprätthålla släktbanden och uppmuntrade till det, och förbjöd att bryta dem i många texter. Bland dem: Profetens, frid vare med honom, ord: *"O människor, sprid hälsningen, ge mat, upprätthåll släktbanden, och be på natten när människorna sover – ni ska träda in i paradiset i frid"* (Ibn Maja 3251, godkänd av al-Albani).

Och Bukhari (5988) återger att Gud den Högste – om moderlivet – sade: *"Den som upprätthåller dig, honom upprätthåller jag, och den som bryter med dig, honom bryter jag med."*

Dessa aspekter kan förekomma i en och samma kvinna – hon är på en gång hustru, dotter, moder, syster, faster och moster – och hon mottar äran från alla dessa aspekter tillsammans.

Sammanfattningsvis: islam upphöjde kvinnans ställning och jämställde henne med mannen i de flesta bestämmelser. Hon är liksom han befallad att tro och lyda, och likaberättigad med honom i det kommande livets belöning. Hon har rätt att uttrycka sig – att råda, befalla det rätta och förbjuda det förkastliga och kalla till Gud. Hon har rätt till ägande – att köpa och sälja, ärva, ge allmosa och skänka gåvor – och ingen får ta hennes egendom utan hennes samtycke. Hon har rätt till ett värdigt liv utan att kränkas eller behandlas orättvist. Hon har rätt till utbildning – ja, det är obligatoriskt att hon lär sig vad hon behöver för sin religion.

Den som jämför kvinnans rättigheter i islam med hennes tillstånd under hednatiden eller i andra civilisationer ser sanningen i vad vi sagt. Ja, vi är övertygade om att kvinnan aldrig ärats med en större ära än den hon

ärades med i islam.

Vi behöver inte ens nämna kvinnans tillstånd i det grekiska, persiska eller judiska samhället. Men till och med de kristna samhällena hade en dålig inställning till kvinnan – teologerna samlades i "Makon-rådet" för att diskutera: är kvinnan ren kropp eller kropp med själ? Och deras övervägande uppfattning var att hon saknar en frälst själ, med undantag för Maria, frid vare med henne.

Fransmännen höll en konferens år 586 e.Kr. för att diskutera om kvinnan har en själ eller inte, och om hon har en – är det en djurisk eller mänsklig? Till slut beslutade de att hon är en människa – men skapad enbart för att tjäna mannen.

Det engelska parlamentet utfärdade under Henrik VIII:s tid ett beslut som förbjöd kvinnan att läsa "Nya testamentet" – ty hon ansågs oren.

Den engelska lagen tillät ända till år 1805 en man att sälja sin hustru, och hustruns pris fastslogs till sex pence.

I modern tid drivs kvinnan ut hemifrån efter arton år för att börja arbeta för sin försörjning, och om hon vill stanna hemma betalar hon hyra för sitt rum till sina föräldrar, samt mat och tvätt!

Hur kan detta jämföras med islam som befäller att vara god mot henne, visa henne välgärning, ära henne och försörja henne?

För det andra:

Vad gäller förändringen av dessa rättigheter genom historien – det finns ingen förändring i principerna och den teoretiska grunden. Vad gäller tillämpningen råder det inget tvivel om att muslimerna under islams gyllene era var flitigare i att tillämpa sin Herres lag – och bland denna lags bestämmelser finns godhet mot modern, välgärning mot hustrun, dottern och systemen och mot kvinnor i allmänhet. Ju svagare religiositet, desto mer uppstår brister i fullgörandet av dessa rättigheter. Men en grupp till Domedagen håller fortfarande fast vid sin religion och tillämpar sin Herres lag – och dessa är de som bäst förtjänar att ära kvinnan och ge henne hennes rättigheter.

Trots svag religiositet hos många muslimer idag behåller ändå kvinnan sin plats och ställning som moder, dotter, hustru och syster – med erkännande av att det förekommer brister, orättvisor och slarv med kvinnans rättigheter hos en del människor. Och var och en ansvarar för sig

själv.